

ඔබ හිතපුවක් ද ?

සම්පාදක

පූජ්‍ය නාවල ධම්මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ

ධර්මදාය විනිශ්චය

ප්‍රථම මුද්‍රණය

ඔබ භික්ෂුවක් ද?

සංස්කාරක

පූජ්‍ය නාවල ධම්මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ

ප්‍රකාශනය

ශ්‍රී සද්ධර්ම සංසඳය
'සදහම් සෙවණ'
134/A, ගලගෙදර වත්ත,
වැල්හේන පාර, මාතම්මන,
මිනුවන්ගොඩ.

විමසීම : 071-4417813

විද්‍යුත් ලිපිනය : info@mahavihara.org

වෙබ් අඩවි : www.theravada.mahavihara.org

www.sadaham.net

ප්‍රථම මුද්‍රණය : නිකිණි/2556 (2012 අගෝස්තු)

Copyright © Sri Saddharma Sansadaya

ශ්‍රී සද්ධර්ම සංසදයෙන් ප්‍රකාශිත වෙනත් ධර්මග්‍රන්ථ

පූජ්‍ය නාවල ධම්මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ

- අසිරිමත් දනය
- සුපිරිසිදු නිවන් මඟ
- ආනාපානසති භාවනාව
- ඉරියාපථ භාවනාව සහ සම්පජ්ඣා භාවනාව
- පටික්කුලමනසිකාර භාවනාව (පිළිකුල් භාවනාව)
- ධම්මානුස්සති භාවනාව
- මහාසාරෝපම සූත්‍රය
- ධම්මවක්කප්පවත්තන සූත්‍රය
- කර්මය පිළිබඳ අගනා දෙසුමක් (වුළුකම්මවිහරිත සූත්‍රය)
- දහම්භූස පහළ වීම (ඤ්ඤාවත්තසූත්‍ර විවරණය)
- ක්‍රෝධය නසන මඟ (ආසානපටිච්ඡය සූත්‍රය)
- ඇත්පියවර උපමාව (වුළුහත්පදෝපම සූත්‍රය)
- ත්‍රිවිධ චෛත්‍ය වන්දනාව
- උදකුක්ඛේපසීමාවිභාවිතී
- තිසරණ සහ පන්සිල්
- අභිධර්මාවතරණය (සතර පරමාර්ථධර්ම)

සම්න්ද රණසිංහ

- පින සහ කුසලය පිළිබඳ ථේරවාද විනිශ්චය

නැවත මුද්‍රණය සඳහා, සියලු විමසීම්,

ශ්‍රී සද්ධර්ම සංසදය

‘සදහම් සෙවණ’

134/A, ගලගෙදරවත්ත,

වැල්හේන පාර, මාතම්මන,

මිනුවන්ගොඩ.

Tel :- 071 - 4417813

Fax :- 071 - 8802012

E-mail :- info@mahavihara.org

Web :- www.theravada.mahavihara.org
www.sadaham.net

ධර්මදනය සඳහා දයාකත්වය

- * නුගේගොඩ මිරිහාන ජස්වෙල් පෙරෙසේ අංක 3 නිවසෙහි පදිංචි පින්වත් පණ්ඩුක මහානාම මහතා, එම මහත්මිය සහ විශේෂඥශල්‍යවෛද්‍ය රේණුකා මහානාම දියණියන් විසින් අභාවප්‍රාප්ත දෙමවුපියන්ට ද රෝෂාන් මහානාම කුමරුට ද අනෙකුත් පින්කැමති ඥාතිහිතමිත්‍රාදීන්ට ද පුණ්‍යානුමෝදනා කිරීම පිණිස සහ තමන්ට ධර්මාවබෝධය පිණිස,
- * පින්වත් ලලිතා රත්නසීලි උපාසිකා මාතාව විසින් ගම්පහ මාදෙල්ගමුවේ පදිංචි ව සිට අභාවප්‍රාප්ත N. A. D. කර්තේලිස් රාළහාමි පියාණන්ට පුණ්‍යානුමෝදනා කිරීම පිණිසත් සුජීවත් ව සිටින සීලවතී ජයසේකර මැණියන්ට සෙත් පැතීම පිණිස හා තමාට නිර්වාණාවබෝධය පිණිස,
- * පින්වත් P. ගුණසේකර උපාසක මහතා සහ ලලිතා පද්මිණි මහත්මිය විසින් දෙමවුපියන්ට සහ ගුණපාල ගුණසේකර මහතාට පුණ්‍යානුමෝදනා කිරීම පිණිස හා දරුමුතුබුරන්ට සෙත් පැතීම පිණිස හා තමන්ට නිර්වාණාවබෝධය පිණිස,
- * පින්වත් තිලකා වික්‍රමාරච්චි මහත්මිය සහ වික්‍රමාරච්චි මහත්මා විසින් තමන්ට ධර්මාවබෝධය පිණිස,
- * නුගේගොඩ, මිරිහානෙහි පදිංචි පින්වත් නිරංජලා රත්නායක මහත්මිය විසින් 2012.09.13 දිනට යෙදෙන පින්වත් S. රත්නායක මහතාගේ 70 වන ජන්මදිනය නිමිත්තෙන් සෙත් පැතීම පිණිස හා තමාට ධර්මාවබෝධය පිණිස,
- * නුගේගොඩ පින්වත් රසංගනී මෙණෙවිය, රණසිංහ මහත්මිය සහ එදිරිසිංහ මහත්මිය විසින් තමන්ට ධර්මාවබෝධය පිණිස,
- * යක්කල පින්වත් කුලතුංග මහතා විසින් තමාට ධර්මාවබෝධය පිණිස,
- * කෙහෙල්බද්දර පින්වත් ලීනා විද්‍යාරත්න මහත්මිය සහ නිමල්සිරි තිසේරා මහතා විසින් අභාවප්‍රාප්ත දෙමවුපියන්ට පුණ්‍යානුමෝදනා කිරීම පිණිස හා තමන්ට ධර්මාවබෝධය පිණිස,

- * නුගේගොඩ, මිරිහානෙහි පදිංචි පින්වත් සුරංගනී බටුවන්තුඩාව මහත්මිය විසින් අභාවප්‍රාප්ත ජයන්ත බටුවන්තුඩාව මහතාට සහ අභාවප්‍රාප්ත දෙමවුපියන්ට පුණ්‍යානුමෝදනා කිරීම පිණිස හා තමාට ධර්මාවබෝධය පිණිස,
- * නුගේගොඩ පින්වත් චූලංගනී මහත්තනිල මහත්මිය සහ මහතා විසින් අභාවප්‍රාප්ත ශ්‍රේණිතට පුණ්‍යානුමෝදනා කිරීම පිණිස හා තමන්ට ධර්මාවබෝධය පිණිස,
- * නුගේගොඩ, මිරිහානෙහි පදිංචි පින්වත් නලින් වික්‍රම මහතා සහ ජයමිණි වික්‍රම මහත්මිය විසින් සියාරා හා මිහාරා යන දරු දෙදෙනාට සෙත් පැතීම පිණිස හා තමන්ට ධර්මාවබෝධය පිණිස,

මෙම ධර්මදානය සිදු කරන ලදී.

--*--

පිළිම

ඒ භාග්‍යවත් වූ අර්භත් වූ සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඖරසපුත්‍ර, ගෞතම බුදුසසුනෙහි විනයධර භික්ෂූන් අතරින් අග්‍රප්‍රාප්ත උපාලි මහරහතන් වහන්සේට ද,

එම ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරපුරට අයත් ලක්දිව ථේරවාද මහාවිහාරීය භික්ෂු පරපුර පිහිටුවා වදාළ අනුබුදු මහාමහින්ද මහරහතන් වහන්සේට ද,

පිරිසිදු උපසම්පදාවක් ලැබීම සඳහා දිවි නො කතා බුරුම රටට ද වැඩම කොට සවරක් ම උපසම්පදා-දළ්හිකර්ම ලැබ ශ්‍රී ලඛිකා රාමඤ්ඤ මහානිකාය නම් අවිච්ඡින්න මහාවිහාරීය උපසම්පදා භික්ෂුවංශය පිහිටුවා වදාළ අතිපූජනීය ඉන්ද්‍රසහවරඤ්ඤාණසාමී මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේට ද,

බුදුසසුන පිරිහී යන්නට නො දී එයට නව ජීවයක් ලබා දෙමින් ශ්‍රී ලඛිකා රාමඤ්ඤ මහානිකායානුබද්ධ ශ්‍රී කල්‍යාණී යෝගාග්‍රම සංස්ථා නම්, අරණ්‍යක යෝගාවචර භික්ෂුවංශය පිහිටුවා වදාළ ශ්‍රී ආර්යවිලාසවංශාලඛිකාර සද්ධර්මවාගීශ්වරාචාර්ය පටිපත්තිසෝහන ගණපාමොක්ඛාවරිය මහෝපාධ්‍යාය රාජකීය පණ්ඩිත අතිපූජනීය කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී ජිනවංසාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේට ද,

මාගේ ප්‍රවුප්‍යාවාර්ය, ශ්‍රී ලඛිකා රාමඤ්ඤ මහානිකායේ කැලණිය ප්‍රාදේශීය සඛිසසභාවේ විනයපාලක අතිගරු පූජනීය කිතුලම්පිටියේ ආනන්ද මාහිමිපාණන් වහන්සේට ද,

අට්ඨකථා සහිත විනය පිටකය පිළිබඳ ව මූලික දැනුම ලබා දෙමින් මාහට පෞරාණික මහාවිහාරීය විනය පිළිබඳ ව විශේෂ ඇල්මක් ඇති කරවූ අප විනයාචාර්ය අතිගරු පූජනීය ග්‍රීසියේ ඤාණදස්සන මාහිමිපාණන් වහන්සේට ද,

මෙබඳු විනයග්‍රන්ථයක් සම්පාදනය කිරීමට තරම් මා තුළ විනය දැනුම ප්‍රගුණ කරවා දුන්නා වූ ද ආදිබ්‍රහ්මවරියක, ආභිසමාවාරික සියලු ශිෂ්‍යාවන් ද ඇතුළත් ව අට්ඨකථා, ටීකා සහිත ථේරවාද මහාවිහාරීය සියුම් විනය විනිශ්චයන් පැහැදිලි කර දෙන්නා වූ ද අට්ඨකථාටීකාවාර්යවංශානුයාත අප විනයාචාර්යයන් වහන්සේ වන විනයවිශාරද අතිගරු පූජනීය නුවරඑළියේ ඤාණසීල මාහිමිපාණන් වහන්සේට ද

මෙම විනයග්‍රන්ථය ආදර-ගෞරවයෙන් සාදර-හක්තියෙන් පුදකර සිටිමි. මෙම මහාවිහාරීය විනය විනිශ්චය බුද්ධශාසනයේ වීරස්ථිතිය පිණිස ම හේතු වේවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

පෙරවදන

“අනුජානාමි භික්ඛවේ උපසම්පාදෙක්ඛා වක්ඛාරි ච අකරණියානි ආවික්ඛිතුං” යයි වදාළ පරිදි අලුත උපසම්පදා වන භික්ෂුන්ට දිව්කෙළවර තෙක් නො කළ යුතු කරුණු සතර කියා දිය යුතු බව මහාකන්ධකයෙහි වදාරා ඇත. අකරණිය සතර නොහොත් ‘වක්ඛාරි අකරණියානි’ යන පදවලින් අදහස් වන්නේ සතර පාරාජිකා ය. සතර පාරාජිකා වනාහි භික්ෂුවකගේ ජීවය යි. ජීවය නැති තැන ඇත්තේ මළකඳකි. උපසම්පන්නයාගේ ජීවය තොරවන්නේ එම සතර පාරාජිකා නමැති සිකපදයක් කැඩී ගිය විට ය. එයින් ම හෙතෙමේ උපසම්පන්න බවෙන් මළේ වෙයි. මළකඳට නැවත ජීවය දිය නො හෙන්නා සේ හෙතෙමේ නැවත මේ අත්බැවිහි උපසම්පත්තිය ලැබීමට අභව්‍ය වේ. එබැවින් අලුත උපසපන් වූවන් විසින් අන් හැම දේට ම කලින් සතර පාරාජිකා පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් දැනුමක් ඇති කරගත යුතු ය. එකල උපසම්පදා වූ තැන් පටන් පස්වසක් යනතුරු ඇදුරු සම්පයෙහි සම්ප්‍වාරි ව වෙසෙමින් විනය මූලික පරියප්තියෙහි යෙදුන නවක භික්ෂුවට ලැබුණු ආරාක්ෂාව මහමෙරටත් වැඩි ය. නමුත් උපසම්පදාව ලත් දිනයෙහි ම ගුරුන්ගෙන් වෙන් ව නැවතත් විශ්වවිද්‍යාල ආදී ආයතන වෙත දිවයාමට කඩිනම් වන නවක භික්ෂුවට කුමන ආරාක්ෂාවෙක්ද? එය ශාසනයේ මහාඅභාගයකි. කෙසේ වෙතත් තත්ත්වය අද වන විට එසේ නිර්මාණය වී ඇත. එබඳු අනාරක්ෂිත නවක භික්ෂුව අතට අකරණිය-ධර්ම සතර සම්බන්ධ ව ලියැවුණු ප්‍රමාණවත් විස්තරයක් ලැබේ නම් එය ද ‘අත්පොතක්’ ලෙස නිතර භාවිතයට ගෙන මූලික ආරක්ෂාව සලසා ගැනීමට ඔවුන්ට හැකි වන බව අපගේ පරම විශ්වාසය යි. එනමුත් බෙහෙත් තිබූ බමණින් රෝගය සුව වන්නේ නැත. බෙහෙත නිසි පරිදි පාවිච්චි කරනහොත් පමණි, රෝගය සුව

වන්නේ. එබැවින් 'අත්පොත' තිබූ පමණින් ඇවැසි ආරක්ෂාව නො සැලසෙනු ඇති. විටින් විට නිසි පරිදි කියවා කරුණු තේරුම් ගෙන ඒ අනුව ක්‍රියා කළහොත් එකී ආරක්ෂාව සැලසෙනු ඇත.

ත්‍රිපිටකවේදී නාවල ධම්මානන්ද ස්ථවිරනම ලියූ 'ඔබ හික්ෂුවක් ද?' නම් විනය ග්‍රන්ථය මේ ආරක්ෂාව ගෙන දෙන, නවක හික්ෂුන්ට අත්‍යාවශ්‍ය අංගයක් සපුරාලන්නකි. එබැවින් මෙම ග්‍රන්ථය නවක හික්ෂුන් විසින් ගුරු-තනතුරහි ලා සැලකීම ම වටනේය. පිරිසිදු ශීල සම්පත්තියක් ඇති හික්ෂුශාසනයක් ලක්දිව ප්‍රතිශ්ඨාපනය කරලීමේ අදහස මෙම ග්‍රන්ථකරණයෙහි අභ්‍යන්තර නිමිත්ත බව මම හොඳින් ම දනිමි. එබැවින් නවක හික්ෂුන්ගේ ශීල පාරිශුද්ධිය පිණිස ම මෙය හේතු වේවා! යි මම පතමි.

මීට

ශාසනස්ථිතිකාමි,

පූජ්‍ය නුවරඑළියේ ඤාණසීල ස්ථවිර,

රණගිරිය අරණ්‍යසේනාසනය,

දේවගිරිය,

දිද්දෙණිය,

මැල්සිරිපුර.

හැඳින්වීම

තුන්ලෝකාග්‍ර වූ භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඤාණගම්භීරතාව ප්‍රකට වන කෙණ්ත්‍ර සතරින් එකකි, විනයප්‍රඥප්තිය. සිවුපිළිසිඹියා පත් මහරහතන් වහන්සේලාට පවා බුද්ධප්‍රඥප්ත ඇතැම් විනයකරුණු පිළිබඳ ව විනිශ්චය කළ නො හැකි වන අයුරු ප්‍රථම ධර්මසංග්‍රහයනාව අවස්ථාවෙහි දී මතුවුණු ‘බුද්දනුබුද්දකසිංකා’ පිළිබඳ ගැටලුවෙන් ප්‍රකට වේ. එහි දී අනුබුද්ධ මහාකාශ්‍යප මහරහතන් වහන්සේ ඉදිරිපත් කළ ඉතා ම වටිනා ප්‍රකාශයක් වූයේ “අපි බුදුරජුන් නො පැණවූ දේ නො පණවා පැණවූ දේ කඩ නො කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැණවූ පරිද්දෙන් ශික්ෂාවන්හි හික්මෙමු” යන්නයි.

‘ඔබ හික්මුවක් ද?’ යන මෙම කුඩා විනයග්‍රන්ථය භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් උපසම්පන්න හික්මුවකගේ ප්‍රධාන ම ශික්ෂාපද සතර ලෙස පණවා වදළ සතර පාරාජිකශික්ෂාපද පිළිබඳ ව පැහැදිලි කෙරෙන විනයසංග්‍රහයකි. හික්මු-ශීලයෙහි පදනම හා ජීවය ද සතරපාරාජිකාශික්ෂා ය. පැවිදිපක්ෂය මෙන් ම ගිහිපින්වතුන් ද මේ පිළිබඳ ව හොඳින් කරුණු දැන සිටිය යුත්තාහ. පාත්‍රසිවුරු සකස් කර ගැනීම පිළිබඳ වත් මෙහි සැකෙවින් කරුණු දැක්වේ. මෙම ග්‍රන්ථය සංග්‍රහ කිරීමෙහි ලා මා යොමු කරවන ලද්දේ මාගේ පූජනීය විනයාචාර්යයන් වහන්සේ වන විනයවිශාරද අභිගරු පූජනීය නුවරඑළියේ ඤාණසීල මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසිනි. මෙම විනයසංග්‍රහය සැකසීමෙන් මා ජනිත කර ගත් කුසල සම්භාරය

බුද්ධශාසනයෙහි විරස්ථිතිය සඳහා ම හේතු වේවා'යි ප්‍රාර්ථනා කරමි.

එසේ ම මෙම විනයසංග්‍රහය සම්පාදනය කිරීමෙන් අප විසින් ජනිත කර ගත් ධර්මදූතමය කුසල සම්භාරය අපගේ ප්‍රවුත්‍යාචාර්ය අතිගරු පූජනීය කිතුලම්පිටියේ ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේට ද රාජකීය පණ්ඩිත අතිගරු පූජනීය කඩවැද්දුවේ ජිනවංස මාහිමිපාණන් වහන්සේට ද සෙසු ආචාර්ය උපාධ්‍යායයන් වහන්සේලාට ද අත්පත් වීමෙන් ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් අමා නිවන්සුව සැලසේවා!

විවිධාකාරයෙන් මාහට උපකාර කරන දිද්දෙණිය, රණගිරිය අරණ්‍ය-සේනාසනාධිවාසී පූජනීය නුවරඑළියේ ඤාණසීල ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රධාන සෙසු ස්වාමීන් වහන්සේලාට ද කදුරුවැව ධර්මරාජගල අරණ්‍යසෙනසුනෙහි අපගේ ධර්මාන්තේවාසී සබ්බමචාරීන් වහන්සේලාට ද මෙම ධර්මදූතමය කුසල බලයෙන් ආයුරාරෝග්‍ය-සම්පත් හා නිවන්සුව අත්පත් වේවා!

හැදූවැඩූ මවුපිය දෙදෙනා වහන්සේටත් සිවුපසයෙන් උපස්ථාන කරන දයකකාරකාදි සැමටත් විශේෂයෙන් ම මුද්‍රණ කටයුතු සිදු කළ පින්වත් පුණ්‍ය ශ්‍රී තුෂන්ත අල්විස්, උපේක්‍ෂා පියරංගිකා අල්විස් මහත්මමහත්මීන්ටත් අපගේ ධර්මදූතමය පුණ්‍යකර්ම සඳහාත් අප විනයාලඪිකාර ශ්‍රාවකසභාවේ කටයුතු සඳහාත් පුරෝගාමී ව අනුග්‍රහ කරන පින්වත් සනත් කොඩිතුට්කු මහතා ප්‍රධාන පින්වතුන්ටත් මේ සඳහා සහාය වූ සෙසු සැමදෙනාටත් මෙම ධර්මදූතමය කුසලකර්මයේ බලයෙන් ධර්මඥාන, භාවනාඥාන වර්ධනය කර ගෙන සුව සේ

නිවන්සුව අත්විඳීමට ලැබේවා!

මෙම ධර්මදානය කුසල කර්මය ඉන්ද්‍රෝපේක්‍ෂාදී දිව්‍යරාජ
බ්‍රහ්මරාජ සමූහයාටත් සදේවකලෝකයාටත් ධර්මාවබෝධය
පිණිස ම හේතු වේවා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

මෙයට,

සසුන් ලැදි,

පූජ්‍ය නාවල ධම්මානන්ද හිමි.

අනුශාසක / ලේඛකාධිකාරී,

මහාවිහාරීය ශ්‍රී විනයාලඞ්ඛකාර ශ්‍රාවක සභාව

ධර්මරාජගල අරණ්‍යසේනාසනය,

කඳුරුවැව, ඇහැටුවැව.

(නිකිණි/2556)

පටුන

* ඔබ හිඤ්චක් ද?	01
1. ප්‍රථම පාරාජිකාව	02
2. දෙවන පාරාජිකාව	06
3. තෙවන පාරාජිකාව	15
4. සිවුවන පාරාජිකාව	22
5. සුවිසි පාරාජිකා	26
6. පාරාජිකා-ආපත්තියට පත්වුවහොත් කුමක් කළ යුතු ද?	29

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!
(භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා !!!)

ඔබ හික්මුවක් ද?

තුන්ලෝකාග්‍ර වූ භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පැවිදි-ශ්‍රාවක උපසම්පන්න හික්මුවක විසින් අනුගමනය කළ යුතු මූලික ශික්ෂාපද එකතුව ‘ප්‍රාතිමෝක්ෂය’ නමින් හැඳින්වේ. අවශේෂ සියලු කුසල ධර්මයන්ට මුල් වන බැවින් ප්‍රමුඛ වන බැවින් ශ්‍රේෂ්ඨාර්ථයෙන් ‘පාතිමොක්ඛ’ හෙවත් ‘ප්‍රාතිමෝක්ෂය’යි කියනු ලැබේ. එසේ ම මෙම ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංඛ්‍යාත ශීලය රකින තැනැත්තාව එම ශීලයේ බලයෙන් සතර අපායෙන් මුදවාලන බැවින් ද ‘පාතිමොක්ඛ’ නම් වේ.

ප්‍රාතිමෝක්ෂයට අදාළ ප්‍රධාන ශික්ෂාපද දෙසිය විස්සකි. එයින් ප්‍රධාන වන්නේ පාරාජිකා සතර යි. ‘පාරාජිකා’ යනු කෙලෙස්වලට පැරදීම යි. එසේ පැරදුණු හෙවත් පාරාජිකා වූ හික්මුවකට උපසම්පදාව නැති වන අතර ඔහු තව දුරටත් සෙසු ප්‍රකෘති හික්මුන් සමඟ පොහොය කිරීම්, විනයකර්ම සිදු කිරීමාදි සංවාස නැත්තෙකු වේ. උපසම්පදාව ලැබූ හික්මුව එම උපසම්පදා ප්‍රතිලාභය සමඟින් ප්‍රාතිමෝක්ෂය රැකීමට බැඳී සිටින අතර දිවිහිමියෙන් සතර පාරාජිකා ශික්ෂාපද රැකීමට අධිෂ්ඨාන කර ගත යුතු ය. හික්මුවක් තමා දැන හෝ නො දැන හෝ පාරාජිකා වුවහොත් ඔහු තව දුරටත් පැවිද්දෙහි රැඳී සිටිනු කැමති නම්, සාමණේරභාවයට පත් විය යුතු අතර නැති නම්, ගිහි බවට පත් විය යුතු ය. එසේ නැති ව උපසම්පදාව ප්‍රතිඥා කිරීමෙන් ඔහු බොහෝ අකුසල් රැස් කර ගනී. වරක් පාරාජිකා වූ හික්මුවකට

නැවත එම ජීවිතයේ කෙදිනකවත් උපසම්පද විය නො හැක.
එනිසා උපසම්පද වීමට අපේක්ෂා කරන්නෝ ද උපසම්පද
හික්ෂුහු ද සතර පාරාජිකා පිළිබඳ ව මැනවින් දැන සිටිය යුත්තාහ.

(1) ප්‍රථම පාරාජිකාව

“යම් උපසම්පන්න හික්ෂුවක් උපසම්පදව ප්‍රතික්ෂේප නො
කොට යටත් පිරිසෙයින් තිරිසන්ගත ස්ත්‍රියක සමග වුව ද
මෛත්‍ර්‍යසේවනය කරයි නම්, හෙතෙම පරාජිත වූයේ හික්ෂුන්
හා එක් ව විසීමක් නැත්තෙක් වෙයි.”

මේ සම්බන්ධයෙන් මෛත්‍ර්‍යසේවනයට අදාළ ක්ෂේත්‍ර
හෙවත් මාර්ග පිළිබඳ ව මනා අවබෝධයක් ඇති කර ගත යුතු ය.
පුද්ගල චරිතීකරණය අනුව ඒ මෙසේ ය.

1. ස්ත්‍රී	:-A. මූත්‍ර-මාර්ගය B. ගුද-මාර්ගය C. මුඛය	} මාර්ග 3
------------	--	-----------

2. උභතෝඛ්‍යඤ්ජනක (ස්ත්‍රී/පුරුෂ ලිඛිත දෙක ම ඇත්තා)	:-A. මූත්‍ර-මාර්ගය B. ගුද-මාර්ගය C. මුඛය	} මාර්ග 3
--	--	-----------

3. පණ්ඩක (නපුංසක)	:-A. ගුද-මාර්ගය B. මුඛය	} මාර්ග 2
-------------------	----------------------------	-----------

4. පුරුෂ	:-A. ගුද-මාර්ගය B. මුඛය	} මාර්ග 2
----------	----------------------------	-----------

සියල්ල මාර්ග 10

මෙම මාර්ග 10, මනුෂ්‍ය-අමනුෂ්‍ය-කිරිසන් යන සත්ත්ව කොට්ඨාස තුන අනුව ගුණ වූ කල්හි $10 \times 3 = 30$ ක් වේ. පුරුෂනිමිත්ත (ලිඛිතය) ප්‍රවේශ කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නො වූ කුඩා සතුන්ගේ මාර්ගයන්හි ප්‍රවේශ කිරීමෙන් හිඤ්ච පාරාජිකා නො වේ. පා නැති සතුන් අතර මසුන්, සර්පයන් ද දෙපා සතුන් අතර කිකිළිය, කැවිඩිය ආදීන් ද සිවුපාසතුන් අතර බැලලිය ද පාරාජිකාවට ප්‍රමාණවත් වන අතර ඊට කුඩා සත්තු පාරාජිකාවට වස්තු නො වෙති. ඉහත සඳහන් මාර්ග තිහ අතරින් යම්කිසි මාර්ගයක් තුළ, හිඤ්ච තමාගේ පුරුෂලිඛිතය තලඇටයක් තරම් වුව ද දෑන දෑන ප්‍රවේශ කළේ නම්, පාරාජිකා වේ. වෙනත් කෙනෙකු විසින් බලෙන් ප්‍රවේශ කරවන කල්හි ආස්වාදය ඉවසුවේ නම්, හිඤ්ච පාරාජිකා වේ. උද්ගරණයක් ලෙස හිඤ්ච නිද සිටී. වෙනත් අලප්ප් හිඤ්චක් පැමිණ නිද සිටින හිඤ්චගේ පුරුෂලිඛිතය තමාගේ මුව තුළට දමාගනී. එවිට නිද සිටි හිඤ්ච පුබුද්ධියි. තමාගේ පුරුෂලිඛිතය අනෙකා මුවෙන් ගෙන සිටිනු දෑනෙයි. එම වේදනාව ඉවසයි නම් හිඤ්චු දෙදෙනා ම පාරාජිකා වෙති. නින්දෙන් අවදි වූ හිඤ්ච තමාගේ ලිඛිතය අනෙකා මුවෙන් ගෙන සිටීම නො ඉවසයි. තමාගේ ලිඛිතය ඇදගෙන අනෙකාව පෙරළා දමා ඔහු නැඟිසිටියි. නො ඉවසූ බැවින් නිද සිටි හිඤ්ච පාරාජිකා නො වෙයි. එහෙත් ලිඛිතය මුවෙන් ගත් හිඤ්ච පාරාජිකා වෙයි. මේ අනුව ඉහත සඳහන් කළ පරිදි තමාගේ පුරුෂලිඛිතය මෙමුඛසේවනයට අදාළ මාර්ග තිහ තුළ ප්‍රවේශ කිරීමෙන් පමණක් නොව තමාගේ මුඛයට හෝ ගුදමාර්ගයට පුරුෂලිඛිතයක් ප්‍රවේශ වීම ඉවසන්නා වූ හිඤ්ච ද පාරාජිකා වන බව විශේෂයෙන් මතක තබා ගත යුතු කරුණකි. විනයෙහි ලා එය හැඳින්වෙන්නේ ‘අනුලෝම-පාරාජිකා’ යන නමිනි. අනුලෝම-පාරාජිකා සතරකි.

1. ලම්බි - හික්සුවක් තමාගේ ම ඵල්බෙන දිගු ලිඛිතය ගුදමාර්ගයට ප්‍රවේශ කිරීමෙන් පාරාජිකා වේ.
2. මුදුපිට්ඨිකෝ - පහසුවෙන් කොඳු-ඇට පෙළ නැවිය හැකි හික්සුවක් පහතට නැමී තමාගේ මුව තුළට තමාගේ ම පුරුෂලිඛිතය ගැනීමෙන් පාරාජිකා වේ.
3. පරස්ස අඛිගජාතං මුබ්බෙන ගණ්භාති - හික්සුව අනෙකෙකුගේ පුරුෂලිඛිතය තමාගේ මුව තුළට ඇතුළු කරයි නම් හෝ බලෙන් හෝ එසේ කරන කල්හි එය ඉවසයි නම් හෝ පාරාජිකා වේ.
4. පරස්ස අඛිගජාතේ අභිනිසීදති - හික්සුව අනෙකෙකුගේ පුරුෂලිඛිතය තමාගේ ගුද-මාර්ගයට ඇතුළු කර ගනු ලබයි නම් හෝ බලෙන් අනෙකෙකු විසින් එසේ කරන කල්හි ඉවසයි නම් හෝ පාරාජිකා වේ.

මේ අනුව ප්‍රථම පාරාජිකා ආපත්තියට පත් වීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන වන අඛිග දෙකකි. එනම්,

- 1) මෙමුච්ඡනසේවනය කිරීමේ (සංසර්ගයෙහි යෙදීමේ) සිත
- 2) තමාගේ පුරුෂලිඛිතය ඉහත සඳහන් මාර්ග තිහ අතරින් කවර හෝ මාර්ගයක ප්‍රවේශ කිරීම. (නැතහොත් අනුලෝම-පාරාජිකා වශයෙන් මෙමුච්ඡනසේවනය ඉවසීම.)

ජීවත්වන්නෙකු සමග පමණක් නොව මළමිනියක් සමග හෝ මෙමුනසේවනය කිරීමේ සිතින් යුතු ව තමාගේ පුරුෂලිඛිගය මළමිනියේ අදාළ මාර්ග තුළට ප්‍රවේශ කිරීමෙන් පාරාජිකා වේ. මෙහි දී මළමිනියේ අදාළ මාර්ග අඩක් ඝෂය නොවී තිබිය යුතු අතර මළමිනිය කුණු නොවී තිබිය යුතු ය.

එනිසා, සසර බිය දක්නා නුවණැති භික්ෂුව කාමයන් ගිනිඅගුරු-වළක් සේ දකිමින් නිතර ශරීරය පිළිබඳ ව පිළිකුල්සංඥාවෙන් යුතු ව, මරණය ගැන සිහි කරමින් අනිත්‍යසංඥාව වඩමින් සිහිනෙන් හෝ මෙමුනයක් නො ඉවසමින් වාසය කිරීමට අධිෂ්ඨාන කර ගත යුතු ය. මෙසේ මෙමුන ආස්වාදය නො ඉවසන භික්ෂුවක සමඟින් යමෙක් බලෙන් මෙමුනසේවනය කරයි ද නැතහොත් කරවයි ද එය නො ඉවසන භික්ෂුව පාරාජිකා නො වේ. එසේ ම භික්ෂුව තද නින්දේ සිටිය දී යමෙක් ඔහු සමඟින් මෙමුනසේවනය කරනත් භික්ෂුව ඒ බව නො දනී නම්, අවදි වුව ද භික්ෂුව එය නො ඉවසයි නම්, පාරාජිකා නො වේ. සඳුන් හා අශුවී වෙන් කර නො ගත හැකි තරමට, උමතු වූ භික්ෂුව ද යඝ්‍යාවේශයෙන් විඝිප්ත වූ සිත් ඇති භික්ෂුව ද පාරාජිකා නො වෙති. ආස්වාදයක් නො ලැබිය හැකි ලෙස බලවත් වේදනාවකින් පෙළෙන භික්ෂුව ද මුලින් ම වරද කළ සුදින්න භික්ෂුව ද පාරාජිකා නො වෙති.

ශීලයෙහි ආනිසංස නුවණින් දක්නා සැදහැනි භික්ෂුව බුදුසසුනෙහි හා පැවිද්දෙහි දුර්ලභ බව වටහා ගෙන දිවිහිමියෙන් ප්‍රථම පාරාජිකාවට පත් නො වීමට අදිටන් කර ගත යුතු ය. එය සුගතියට හා නිවනට මඟ වේ.

(2) දෙවන පාරාජිකාව

“යම් උපසම්පන්න භික්ෂුවක් ගමෙහි හෝ වනයෙහි හෝ (වෙනත් කිසියම් තැනක හෝ) තිබෙන තමා සතු නො වූ හෙවත් අන්සතු නො දුන් කහවණු 1/4 වටිනා දෙයක් හෝ ඊට වැඩි වටිනාකමකින් යුතු දෙයක් සොරකම් කරයි ද හෙතෙම පරාජිත වූයේ භික්ෂුන් හා එක් ව විසීමක් නැත්තෙක් වෙයි.”

භික්ෂුවක විසින් අන්සතු තණපතක දෙයක්වත් සොරකම් නො කළ යුතු වුව ද පාරාජිකා වන්නේ බුද්ධකාලයෙහි ‘පාදය’ නමින් හැඳින්වූ අගයේ වටිනාකමට සමාන වූ හෝ ඊට වැඩි වූ යමක් සොරකම් කිරීමෙන් පමණි. ‘පාදය’ යනු බුද්ධකාලයෙහි මගධ රාජ්‍යයෙහි භාවිතා කෙරුණු කහවණුවෙන් 1/4 වටිනා අගය යි. කහවණු භාවිතා නො කෙරෙන ප්‍රදේශවල (නැතහොත් කාලවල) පිරිසිදු රත්‍රන් මංවාඩි පහක වටිනාකම පාරාජිකා වීමට ප්‍රමාණවත් අගය වශයෙන් සැලකිය යුතු බව විමතිවිනෝදනී-ටීකාවේ 144 පිටුවෙහි සඳහන් වේ. රන්වල වටිනාකම කලින් කලට රටින් රටට වෙනස් වන බැවින් සොරකම සිදු කළ රට/පළාත අනුව, සොරකම සිදු කළ දිනට අදාළ ව රන්වල වටිනාකම අනුව පිරිසිදු රන් මංවාඩි පහක වටිනාකම ගණනය කොට පාරාජිකා වූ / නො වූ බව තීරණය කළ යුතු ය. මෙකල ‘පාදය’ විනිශ්චය කළ නො හැකි බව කරුණු නො දන්නාකම නිසා ඇතැම් ඇදුරන් සලකනත් එය මූලාවක් බව විමතිවිනෝදනී-ටීකාව අනුව තහවුරු වේ. පාරාජිකාවට ප්‍රමාණය වන පාදයක වටිනාකම දෘතගැතීම සඳහා රත්‍රන් කම්න්තයෙහි යෙදෙන රන්කරුවෙකු හමු වී හෝ රන්වල වටිනාකම දන්නා බැංකු නිලධාරියෙකු හමු වී හෝ අදාළ දිනයේ

පිරිසිදු රන් (කැරට් 24 රත්‍රන්) පවුමක මිල හා ඒ අනුව රත්‍රන් මංවාඩි පහක වටිනාකම ගණනය කර බලා ගත යුතු ය. එය දළ වශයෙන් මෙසේ ය.

පවුමකට මංවාඩි (ආසන්න වශයෙන්) - 27
 ඒ අනුව 'පාදයක' මංවාඩි ගණන - 5/27
 පිරිසිදු කැරට් 24 රත්පවුමක මිල රු. 54,000/= නම්,
 මංවාඩි 5 වටිනාකම - $54000 \times (5/27)$
 - රු. 10,000/=
 ඒ අනුව පාරාජිකා වන සොරකමේ අගය - රු. 10,000/=

රත්පවුමක අගය රු. 54,000/= වන කාලයක හිඤ්චක් රු. 10,000/= හෝ ඊට වැඩි වටිනාකමකින් යුතු නුදුරු භාණ්ඩයක් සොර සිතින් පැහැර ගතහොත් පාරාජිකා වේ. දෙවන පාරාජිකාවට පත් වන්නේ අන්සතු දේ ගැනීමේ සොරකමින් ම පමණක් නො වේ. රජයට බදු ගෙවිය යුතු තැන්වල බදු නො ගෙවීමෙන් ද රජයේ හෝ පෞද්ගලික හෝ අන්සතු දේපලට හානි කිරීමෙන් ද ඉඩකඩම්වල මායිම් සොරසිතින් වෙනස් කිරීමෙන් ද හිමියන් අහිමියන් කිරීමට බොරු පැමිණිලි කිරීම්-සාක්ෂි කීම් ආදියෙන් හිමියාට අලාභ කිරීමෙන් ද හිඤ්චක් පාරාජිකා විය හැකි ය. පාරාජිකාවට පත් විය හැකි ආකාරයේ 'අවහාර' හෙවත් සොරා ගැනීමේ ක්‍රම විසිපහක් විනයටියකරාවන්හි සඳහන් වේ. උපසම්පන්න හිඤ්ච මෙම පස්විසි 'අවහාර' පිළිබඳ ව ඉතා හොඳින් දැන සිටිය යුතු ය. පස්විසි අවහාර සැකෙවින් මෙසේ ය.

I. නානාභාණ්ඩ පඤ්චකය (අවිත්තක හා සවිත්තක වස්තු)

- 1) ආදියෙය්‍ය - අන්සතු අවිත්තක/සවිත්තක වස්තුවක් බොරු නඩු කියා තමා සතු කර ගැනීම.
- 2) හරෙය්‍ය - අන්සතු අවිත්තක/සවිත්තක වස්තුවක් හිමියාගෙන් ඉල්ලාගෙන තැනකින් තවත් තැනකට ගෙන යමින් සිටිය දී සොරසිතින් ගැනීම.
- 3) අවහරෙය්‍ය - තමා වෙත ආරක්ෂාව සඳහා තැබූ අවිත්තක/සවිත්තක වස්තුවක් හිමියාට ආපසු නො දී ගැනීම.
- 4) ඉරියාපථං විකෝපෙය්‍ය } - අන්සතු අවිත්තක/සවිත්තක වස්තුවක් ගෙන යන පුද්ගලයෙකු දෑක ඔහු යමින් සිටින ඉරියවුව වෙනස් කරවා ඔහු ලවා ම භාණ්ඩය ගෙන්වා ගැනීම.
- 5) යානා වාවෙය්‍ය - අන්සතු අවිත්තක/සවිත්තක වස්තුවක් තිබූ තැනින් ගැනීම.

II. ඵකභාණ්ඩ පඤ්චකය (සවිත්තක සත්ත්වයන්)

මෙම පඤ්චකයෙහි ද 6)ආදියෙය්‍ය, 7)හරෙය්‍ය, 8)අවහරෙය්‍ය, 9)ඉරියාපථං විකෝපෙය්‍ය, 10)යානා වාවෙය්‍ය යන අවහාර පස එසේ ම යෙදෙන අතර මෙහි වෙනස වන්නේ අන්සතු සවිත්තක ඇත් - ගව - මිනිස් ආදි ප්‍රාණියෙකු සොරා ගැනීම යි.

III. සාහසික පඤ්චකය

- 11) සාහසික - සියතින් (තමා විසින්) අන්සතු වස්තු සොරා ගැනීම.
- 12) ආණත්තික - අනුන්ට අණ කර සොරකම් කරවීම. (සොරකම් කිරීමට අනුන්ට අණ කර පසු ව එය නුසුදුසු ය'යි සිතා, එය වැළැක්වීමෙන් හිඤ්ච පාරාජික නො වේ. එහෙත් වැළැක්විය නො හැකි වුවහොත් වටිනාකම අනුව හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.)
- 13) නිස්සග්ගිය - බදු ගන්නා තැන්වල දී අදාළ බදු නො ගෙවා සොර සිතින් භාණ්ඩ පිට කිරීම.
- 14) අත්ථසාධක - හැකි වූ අවස්ථාවක සොරකම් කිරීමට විධාන කර තැබීම. අන්සතු දේ විනාශ කිරීම.
- 15) ධුරනික්ඛේප - ආරක්‍ෂාවට තැබූ භාණ්ඩ හිමියාට නො දී ගැනීම, බොරු නඩු කීම ආදී අවස්ථාවල දී හිමියා තමා සතු භාණ්ඩ හෝ වස්තු පිළිබඳ අපේක්‍ෂාව අත්හැරීමෙන් අවහාරය* සිදු වීම. එසේ ම තාවකාලික ව ඉල්ලා ගත් දේ නො දී ගැනීමෙහි දී හිමියා අපේක්‍ෂාව අත්හැරීමෙන් අවහාරය* සිදු වීම.

(* 'අවහාරය' නම් සොරකම යි.)

IV. පුබ්බපයෝග පඤ්චකය

- 16) පුබ්බපයෝග - සොරකම පිළිබඳ ව අණ කිරීම එහි ලා 'පූර්ව ප්‍රයෝගය' යි. මෙය අර්ථ වශයෙන් ආණත්තිකාවහාරයට සමාන ය.

- 17) සහපයෝග - වැටුණි වෙනස් කිරීම බඳු ප්‍රයෝගයක් සමඟින් සිදු වන අවහාරය 'සහපයෝග' යි.
- 18) සංවිද්‍යවහාර - පිරිසක් සමඟින් සංවිධානය වී එක් ව සොරකම් කිරීම.
- 19) සඞ්කේතකම්ම - 'මේ වේලාවෙහි අසවල් භාණ්ඩය සොරකම් කරව, පෙරවරු කාලයෙහි මෙනම් වස්තුව සොරකම් කරව' යනාදි වශයෙන් කාලය නියම කොට සොරකම් කරවීම. එසේ කාලය නියම කළ අයුරින් ම නො වරදවා සොරකම සිදු වන්නේ නම්, අනු කිරීමත් සමඟ ම 'අවහාරය' වේ.
- 20) නිමිත්තකම්ම - 'සොරකම සිදු කළ යුතු මොහොත දැනගැනීම සඳහා මෙබඳු සංඥාවක් කරන්නෙමි' යි මෙබඳු ශබ්දයක් නඟන්නෙමි' යි යනාදි වශයෙන් නිමිති (ලකුණු) දැක්වීමෙන් සොරකම් කරවීම. එසේ නිමිති (සංඥා) කළ අයුරින් ම නො වරදවා සොරකම සිදු වන්නේ නම්, අනු කිරීමත් සමඟ ම 'අවහාරය' වේ.

V. ථෙය්‍යාවහාර පඤ්චකය

- 21) ථෙය්‍යාවහාර - අනුන්ට නො පෙනෙන ලෙස ගෙවල් බිඳ බඩු පැහැර ගෙන යාම, හොර කිරුම්- මිණුම් හා ව්‍යාජ රන්-රිදී-මුදල් ආදියෙන් වඤ්චා කිරීම.

22) පසයායාවහාර - ගම් පහරන සොරුන් මෙන් බලාත්කාරයෙන් අනුන් සතු දේ පැහැර ගැනීම. වැඩියෙන් බදු අය කර ගැනීම ආදිය 'පසයායාවහාර' යි.

23) පරිකප්පාවහාරය - තමා අදස් කළ පරිදි ගැනීම 'පරිකප්පාවහාර' යි. මෙය 'භණ්ඩපරිකප්ප,' 'ඕකාසපරිකප්ප' වශයෙන් දෙවැදෑරුම් වේ. 'භණ්ඩපරිකප්ප' නම්, තමාට සොරා ගැනීමට අවශ්‍ය භාණ්ඩයක් සලකා ගෙන එය තිබෙන තැනට ගොස් මල්ලක් දෑක එම මල්ල බැහැරට ගෙන ගොස් මල්ලහි තමාට අවශ්‍ය දේ තිබේ නම් ගනිමි ය, නැතහොත් දමා යමි ය'යි සිතා මල්ල ඔසවන විට මල්ලහි තමා අදහස් කළ භාණ්ඩය තිබේ එය රන්මංවාඩි පහක වටිනාකමින් යුතු වී නම් මල්ල ඔසවනු සමඟ ම හික්මුව පාරාජිකා වේ. මල්ලෙහි තමා අදහස් කළ භාණ්ඩය නැති බව දෑක හිමියාට මල්ල නැවත ලැබෙන පරිදි කිසිවක් නො ගෙන දමා ගියහොත් පාරාජිකා නො වේ. මෙය 'භණ්ඩපරිකප්පාවහාර' යි. 'ඕකාසපරිකප්ප' නම්, තමාට සොරා ගැනීමට අවශ්‍ය භාණ්ඩයක් තිබෙන

තැනට ගොස් යම් සීමාවක් තැනක් සලකා ගෙන එම සීමාව තුළ දී යම් පුද්ගලයෙකු තමාව දුටුවහොත් සොරා ගැනීමට අවශ්‍ය භාණ්ඩය බැලීමට ගත් අයුරක් අඟවා දමා යාමටත් නැතහොත් රැගෙන පලා යාමටත් සිතා භාණ්ඩය අතට ගෙන සලකා ගත් සීමාව තෙක් කිසිවෙකු විසින් නො දක්නා ලදු ව භාණ්ඩය ගෙන සීමාව ඉක්මවා පළමු පාදය තබා පිටිපස වූ දෙවන පියවර ඔසවනු සමඟ ම හිඤ්ඤාව පාරාජිකා වේ. අදහස් කළ සීමාව නො ඉක්මවා භාණ්ඩය දමා ගියේ නම් හිඤ්ඤාව පාරාජිකා නො වේ මෙය 'ඕකාසපරිකප්පාවහාර'ය යි.

24) පටිච්ඡන්තාවහාරය - හිමියාට නො පෙනෙන පරිදි භාණ්ඩයක්/වස්තුවක් සඟවා තබා සොරා ගැනීම.

25) කුසාවහාරය - කුසපත් බෙදා භාණ්ඩ බෙදන කල්හි රන්මංවාඩි පහක් වටිනා අන්සතු භාණ්ඩ සොරා ගැනීම සඳහා තමාගේ කුසපත අනුන්ගේ කුසපත් හා මාරු කිරීමෙන් 'කුසාවහාර'ය වේ.

මේ අනුව දෙවන පාරාජිකා ආපත්තියට පත් වීම සඳහා අඩිග පහක් සම්පූර්ණ විය යුතු ය.

1. මනුෂ්‍යජාතිකයෙකු සතු නුදුන් වස්තුවක් වීම.
2. 'අනුන් සතු ය' යන හැඟීම තමා තුළ තිබීම.
3. කහවණුවෙන් 1/4 හෝ රන්මංවාඩි පහක් හෝ වටිනා වස්තුවක් වීම.
4. සොර සිත/අලාභ කිරීමේ සිත.
5. ඉහත සඳහන් පස්විසි (25) අවහාර අතරින් යම් ආකාරයකින් සොරා ගැනීම.

මෙම අඩග සම්පූර්ණ වීමෙන් ම හික්සුව පාරාජිකා වන අතර සෘජු ව නො කියා පරියායෙන් (වටින් පිටින්) කියන කරුණක් අසා අනෙකෙකු විසින් සොරකම් කරනු ලැබුවත් හික්සුව පාරාජිකා නො වන බව "පරියායේනහි අදින්නාදනතෝ මුවචති" යනුවෙන් සමන්තපාසාදිකා විනයට්ඨකථාවේ 264 පිටුවෙහි සඳහන් කරුණින් තහවුරු වේ. අදින්නාදනය සම්බන්ධ පාරාජිකාවක් විනිශ්චය කිරීමෙහි දී තව දුරටත් මෙම කරුණු සලකා බැලිය යුතු ය.

1. වස්තු - සොරකම් කළ වස්තුවට හිමියෙකු ඇති-නැති බව, හිමියෙකු සිටී නම්, ඔහුගේ අපේක්ෂාව ඇති-නැති බව.
2. කාල - සොරකම් සිදු කළ කාලයෙහි වස්තුවේ වටිනාකම
3. දේස - සොරකම් සිදු කළ ප්‍රදේශය අනුව වස්තුවේ වටිනාකම
4. අග්ස - භාණ්ඩයෙහි අගය (ඇතැම් භාණ්ඩ කල් ගත වන විට වටිනාකමින් අඩු වේ.)
5. පරිභෝග - භාණ්ඩය පරිහරණය කර තිබීම. භාණ්ඩයක් හිමියා විසින් වරක් හෝ පරිහරණය කර තිබුණහොත් එහි අගය අඩු වේ.

මේ අනුව භාණ්ඩයේ වටිනාකම, අවහාරයේ ස්වභාවය,

සිත ක්‍රියා කළ ආකාරය ඉතා හොඳින් විමසා බලා ම අදින්නාදන පාරාජිකාව විනිශ්චය කළ යුතු ය. මෙම පාරාජිකාව ප්‍රථම පාරාජිකාව මෙන් නොව සුළු කරුණකින් පාරාජිකා වීමට මෙන් ම පාරාජිකා නො වීමට ද ඉඩ ඇති බැවින් විනිශ්චය කළ යුතු කරුණක් හමු වූ කල්හි විනයධරයන් වහන්සේලා කිහිපනමක් ලවා ම විනිශ්චය කරවා පෙළ-අට්ඨකථා-ටිකා අනුගත ධාර්මික විනිශ්චයෙහි ම පිහිටිය යුතු ය.

අනුන් සතු දෙයක් 'තමා සතු ය' යන හැඟීමෙන් එනම්, සකසඤ්ඤාවෙන් ගන්නනුට ඇවැත් නො වේ. එසේ ම හිමියා කෙරෙහි විශ්වාසයෙන් ගන්නාට ද ඇවැත් නො වේ. විශ්වාසයෙන් ගත යුත්තේ ජීවත් ව සිටින, තමා විසින් අදළ භාණ්ඩය ගැනීම පිළිබඳ ව සතුටු වන පුද්ගලයෙකු සතු දේ ය. එසේ විශ්වාසයෙන් ගත් භාණ්ඩය හිමියා ඉල්ලනහොත් එය දිය යුතු ය. නො දී ගතහොත් ඇවැත් වේ. යමක් තාවකාලික ව ගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ. එහෙත් තාවකාලික ව ගත් දේ ආපසු දිය යුතු ය. නො දී ගතහොත් ඇවැත් වේ. ප්‍රේතයන් සතු දේ හා තිරිසන් සතුන් සතු දේ ගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ. එසේ ම පංසුකුලසංඤ්ඤාවෙන් ගැනීමෙන් ද ඇවැත් නො වේ. 'පංසුකුලසංඤ්ඤාව' යනු 'මෙම වස්තුව හිමියෙක් නැති, අත්හළ භාණ්ඩයක්' යි යන හැඟීම යි. එහෙත් එසේ ගත් වස්තුව හිමියෙකු සතු වූවක් නම්, හිමියා ඉල්ලූ කල්හි දිය යුතු ය. නො දී ගතහොත් ඇවැත් වේ. උමතු වූ හිඤ්ඤාවක් සොරකම් කළේ ද ඇවැත් නො වේ. එමෙන් ම යකෂෝන්මාදයෙන් හා දෑඩ් වේදනාවෙන් පෙළෙන්නනුට ද ඇවැත් නො වේ. මුලින් ම වරද කළ ධනිය හිඤ්ඤාවට ද ඇවැත් නැත.

ශීලයෙහි අනුසස් දක්නා නුවණැති හිඤ්ඤාව බුදුසසුනෙහි හා පැවිද්දෙහි හා දුර්ලභ බව වටහා ගෙන දිවිහිමියෙන් දෙවන පාරාජිකාවට පත් නො වීමට අදිටන් කර ගත යුතු ය.

(3) තෙවන පාරාජිකාව

“යම් උපසම්පන්න භික්ෂුවක් දෑත දෑත මනුෂ්‍යජීවිතයක් (අවම වශයෙන් මනුෂ්‍ය කලලයක්) නැති කරන්නේ (ආත්මයා කරන්නේ) හෝ මැරෙනු පිණිස උගුල් ඇටවීම, බොරුවළ කැණීම, ආයුධ සම්පයෙහි තැබීම බඳු ස්ථාවර ප්‍රයෝග යොදන්නේ හෝ කෙනෙකුට මැරෙනු පිණිස (මරණ අදහසින්) මරණයෙහි ගුණ කියන්නේ හෝ වේ ද ඒ හේතුවෙන් මනුෂ්‍යයෙකුගේ මරණය සිදු වීමෙන් හෙතෙම පරාජිත වූයේ භික්ෂුන් හා එක් ව විසීමක් නැත්තෙක් වෙයි.”

භික්ෂුවක විසින් කුරුකුහුඹුවෙකුගේ තරම්වත් පරපණ නො නැසිය යුතු වුව ද පාරාජිකා වන්නේ අවම වශයෙන් කලලයක් පමණ වූ හෝ මනුෂ්‍යජීවිතයක් නැති කිරීමෙනි. පරපණ නැසීමෙහි ලා ප්‍රයෝග හෙවත් ක්‍රමෝපාය හයක් අට්ඨකථාවන්හි සඳහන් වේ. ඒ මෙසේ යි.

- 1) සාහත්ථික ප්‍රයෝගය - තමා විසින් සියතින් ගෙල මිරිකීම ආදියෙන් හෝ කය හා සම්බන්ධ කඩු, මුගුරු ආදි ආයුධයකින් පහර දී මනුෂ්‍යයෙකු මැරීම. මෙය ද කෙනෙකු නියම කොට මැරීම හා නියම නො කොට මැරීම වශයෙන් දෙපරිදි වෙයි. කෙනෙකු නියම කොට මැරීමෙහි දී නියම කර ගත් තැනැත්තාව මැරීමෙන් ම භික්ෂුව පාරාජිකා වෙයි. එහෙත් ‘මේ

සත්ත්වයා මරමි'යි යන අදහසින් යුතු ව තමා නියම කර නො ගත් අයෙකුට වුව ද පහර දීමෙන් එම මනුෂ්‍යයා මරණයට පත් වුවහොත් හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.

2) ආණන්තික ප්‍රයෝගය - "මෙසේ විද මරව, මෙසේ පහර දී මරව" යනුවෙන් අනෙකෙකුට අණ කර මිනිසෙකු මැරවීමෙන් හිඤ්ච පාරාජිකා වේ. හිඤ්ච යුද්ධ කටයුතු සඳහා රජුන්ට, පාලකයන්ට විධාන කිරීම, අණ කිරීම, අනුබල දීම නිසා ඒ හේතුවෙන් එක් මිනිසෙකු හෝ මළේ ද හිඤ්ච පාරාජිකා වේ. එනිසා හිඤ්ච යුද්ධ කටයුතුවලට අනුබල දීමෙන් මුළුමනින් ම වැළකී සිටිය යුතු ය.

3) සාහත්ථික ප්‍රයෝගය - දුර සිටින කෙනෙකු මරණ අදහසින් කයෙන් හෝ කය හා සම්බන්ධ වූවකින් හෝ ඊතල විදීම, හෙල්ල විසිකිරීම, යන්ත්‍රානුසාරයෙන් ගල් විසිකිරීම, තුවක්කුවෙන් වෙඩිතැබීම, බෝම්බ විසිකිරීම ආදී ක්‍රම මගින් මනුෂ්‍යයෙකු මැරීම. මෙය ද කෙනෙකු නියම කොට මැරීම හා නියම නො කොට මැරීම වශයෙන් දෙපරිදි වෙයි. කෙනෙකු නියම

කොට මැරීමෙහි දී නියම කර ගත් තැනැත්තාව මැරීමෙන් ම හිඤ්ච පාරාජිකා වෙයි. එහෙත් 'මේ සත්ත්වයා මරමි'යි යන අදහසින් යුතු ව තමා නියම කර නො ගත් අයෙකුට වුව ද පහර දීමෙන් එම මනුෂ්‍යයා මරණයට පත් වුවහොත් හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.

- 4) ථාවර ප්‍රයෝගය - 'ථාවර' (ස්ථාවර) නම් ගෙන යා නො හැක (ජංගම නො වූ) උපකරණ ආදිය යි. එනම් බොරුවල කැණීම, උගුල් ඇටවීම, ආයුධ-විෂ-බෙහෙත් ලඟ තැබීම ආදියෙන් මනුෂ්‍යයෙකු මැරීම.
- 5) විජ්ජාමය ප්‍රයෝගය - මන්ත්‍ර බලයෙන් අණවන ආදිය කිරීමෙන් මනුෂ්‍යයෙකු මැරීම.
- 6) ඉද්ධිමය ප්‍රයෝගය - කර්මවිපාකයෙන් හටගත් විශේෂ හැකියාවකින් බිය කිරීම් ආදියෙන් මනුෂ්‍යයෙකු මැරීම.

මෙම ප්‍රයෝග සයෙන් එකකින් මනුෂ්‍යයෙකු මරණ හිඤ්ච පාරාජිකා වන අතර ආණත්තික ප්‍රයෝගයෙහි දී නියම කළ අණ වරදවා පිළිපැදීමෙන් අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා නො වේ. ඒ සම්බන්ධයෙන් දත යුතු කරුණු පහක් සමන්තපාසාදිකා විනයට්ඨකථාවේ 319 පිටුවෙහි සඳහන් වේ.

- 1) වඤ්ඤා - මැරිය යුතු සත්ත්වයා හෙවත් මනුෂ්‍යයා මෙහි ලා නියම කළ මනුෂ්‍යයා තබා අනෙකෙකු මැරීමෙන්

අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා නො වේ.

- 2) කාල - මැරිය යුතු කාලය. මෙහි ලා නියම කළ දිනය, වේලාව, පෙරවරු-පස්වරු කාලය තබා අන් වේලාවක මැරීමෙන් අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා නො වේ. කාලය නියම නො කළ කල්හි කවර වේලාවක මැරුව ද අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.
- 3) ඕකාස - මැරිය යුතු ස්ථානය. මෙහි ලා නියම කළ ස්ථානයෙහි දී හැර අන් තැනක දී මැරීමෙන් අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා නො වේ. තැනක් නියම නො කොට අණ කළ කල්හි කොතැනක දී හෝ මරණයට පත් කළ කල්හි අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.
- 4) ආවුධ - මැරීමට යොදා ගත යුතු ආයුධය. මෙහි ලා මැරීමට ආයුධයක් නියම කළ කල්හි එම ආයුධය තබා වෙනත් ආයුධයකින් මැරීමෙන් අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා නො වේ. ආයුධයක් නියම නො කළ කල්හි කවර ආයුධයකින් මරණයට පත් කළ ද අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.
- 5) ඉරියාපථ - මරණයට පත් වීමෙහි දී සිටිය යුතු ඉරියව්ව. මෙහි ලා මෙඛළු ඉරියව්වකින් සිටින විට මරන්නැ'යි කියා නියම කළ කල්හි එම ඉරියව්ව තබා වෙනත් ඉරියව්වකින් සිටින විට මැරුව ද අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා නො වේ. ඉරියව්ව නියම නො කළ කල්හි කෙඛළු ඉරියව්වකින් සිටින විට මැරුවත් අණ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.

මිනිසෙකු මැරීමට අණ කළ කල්හි අනිවාර්යයෙන් ම එම අණ පරිදි නො වරදවා ම අදාළ පුද්ගලයා මරණයට පත් වන්නේ නම් අණ කළ හිඤ්ච එම මොහොතෙහි දී ම පාරාජිකා වේ. අණ ක්‍රියාත්මක කරන්නේ තවත් හිඤ්චක් නම් අදාළ මිනිසා මැරූ කෙනෙහි ඒ හිඤ්ච ද පාරාජිකා වේ. 'මෙසේ මළහොත් සුගතියට යන්නේ ය' යනාදි වශයෙන් ලියා තබන ලද්දක් හෝ රෝගියෙකුගේ මරණයට අනුබල දෙමින් "දුක් විඳිමින් සිටිනවාට වඩා මැරී සුගතියට යාම හොඳ ය" යනාදි වශයෙන් කළ ප්‍රකාශයක් හෝ මරණ චේතනාවෙන් යුතු ව මරණසංවර්ණනාවක් ලෙස කළ කල්හි එය කියවා හෝ අසා හෝ යම් මිනිසෙකු මළහොත් එසේ කළ හිඤ්ච පාරාජිකා වේ. දෙවන (අදින් නාදන) පාරාජිකාව සම්බන්ධයෙන් පරියායකථාවෙන් (වටින් පිටින්) පවසන දෙයින් පාරාජිකා ආපත්තියට පත් නො වුවත් තෙවන පාරාජිකාව සම්බන්ධයෙන් පරියායකථාව ද ආපත්තිකර වේ. එනිසා මරණචේතනාවෙන් යුතු ව පරියායයෙන් හෝ හිඤ්ච කී කථාවක් අසා මිනිසෙකු මරණයට පත් වුවහොත් හිඤ්ච පාරාජිකා වේ. එනිසා මරණාසන්න රෝගීන්ට බණ කියන හිඤ්ච මේ පිළිබඳ ව විශේෂයෙන් මතක තබා ගත යුත්තාහ. අසාධ්‍ය තත්ත්වයෙන් පසුවන රෝගියෙකු දැක ඔහු දුක් නො විඳි ඉක්මනින් මිය යනු කැමති ව "ගිලන් වී දුක් විඳිමින් සිටින්නේ කුමට ද? ඉක්මනින් මිය ගොස් සුගතිගාමී වීම පහසුවක් නො වේ ද" යි යනුවෙන් හිඤ්ච පැවසූ විට රෝගියා ද එය අසා ඉක්මනින් මිය යනු කැමති ව ආහාර හා ඖෂධ නො ගෙන සිට මරණයට පත් වුවහොත් හිඤ්ච පාරිජිකා වේ. එසේම යුද්ධයක් පවතින කාලයක "අසවල් ජාතිකයන්ගෙන් අපගේ ජාතියට බොහෝ ගැහැට පැමිණේ. එබැවින් නො නවත්වා යුද්ධ කොට අසවල්

ජාතිකයන් විනාශ කළ යුතු ය. ඔවුන්ගේ නොපණත්කම්වලට ඉඩ නො දිය යුතු ය. ඔවුන් හා සාකච්ඡාවක් සමාදානයක් අවශ්‍ය නැත. යුද්ධය දිගට ම කර ගෙන යා යුතු ය” යනුවෙන් හික්සුවක් යුද්ධභටයන්ට හෝ පාලකයන්ට හෝ අනුශාසනා කරයි. එය අසා පාලකයන් හෝ යුද්ධභටයන් දෙවර්ගයමත් වී යුද්ධය නො නවත්වා කර ගෙන යාමෙන් මනුෂ්‍යයන් මරණයට පත් වුවහොත් හික්සුව පාරාජිකා වේ. “ඔබ වහන්සේ කියන නිසා අපි යුද්ධ නො කරමු. අප යුද්ධ කරන්නේ අපට අවශ්‍ය නම් පමණි” යනුවෙන් යුද්ධභටයන් පවසතොත් හික්සුව පාරාජිකා නො වේ.

මේ අනුව තෙවන පාරාජිකා ආපත්තියට පත් වීම සම්බන්ධයෙන් අංග පහක් සම්පූර්ණ විය යුතු ය.

1. මනුෂ්‍යයෙකු වීම.
2. ප්‍රාණියෙකු යන සංඥාව තිබීම.
3. වධක චේතනාව (මැරීමේ අදහස)
4. උපක්‍රමය
5. එයින් අදාළ මනුෂ්‍යයා මරණයට පත් වීම.

මෙම කරුණු පහ සම්පූර්ණ වීමෙන් ම හික්සුව පාරාජිකා ආපත්තියට පත් වේ.

මෙතම් උපක්‍රමයෙන් මොහුව මරමි’යි යන අදහසක් නැති ව හික්සුව කරන ක්‍රියාවක් නිසා මනුෂ්‍යයෙකු මරණයට පත් වුවහොත් හික්සුවට ඇවැතක් නැත. මෙසේ කිරීමෙන් මොහු මරණයට පත් වෙතැ’යි කියා නො දෑන කරන දෙයින් මනුෂ්‍යමරණයක් සිදු වුව ද හික්සුවට ඇවැතක් නො වේ. උදහරණයක් ලෙස හික්සුවට විෂ යෙදූ ආහාරයක් වෙනත් අයෙකුගෙන් ලැබෙයි. එහි විෂ යොදා ඇති බව නො දෑන හික්සුව එම ආහාරය වෙනත් හික්සුවකට දන් දෙයි. එය ආහාරයට ගත්

හික්ෂුව මරණයට පත් වුවත් එය දුන් හික්ෂුව එහි විෂ ඇති බව නො දත් නිසාත් මරණ අදහසක් නැති නිසාත් ඇවැත් නො වේ. එසේ ම අශුවි සහ සඳුන් වෙන් කළ නො හැකි තරමට උමතු වූවහු ද (යකෝන්මාදයෙන් පෙළෙන්නහු හා දැඩි වේදනාවෙන් පෙළෙන්නහු ද) මුලින් ම වරද කළ විශාලා මහනුවර වැසි හික්ෂුහු ද පාරාජිකා නො වෙති.

ශීලයෙහි ආනිසංස නුවණින් දක්නා සැදහැති හික්ෂුව බුදුසසුනෙහි හා පැවිද්දෙහි දුර්ලභ බව වටහා ගෙන දිවිහිමියෙන් තෙවන පාරාජිකාවට පත් නො වීමට අදිටන් කර ගත යුතු ය. එය සුගතියට හා නිවනට මඟ වේ.

(4) සිවුවන පාරාජිකාව

“යම් භික්ෂුවක් තමා තුළ නැති ධ්‍යාන/සමාපත්ති/මාර්ග-ඵලාදී උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම (සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යධර්මයන්ට වඩා උසස් වූ ධර්ම), තමා තුළ ඇති බව දැක්වීමේ අදහසින් යුතු ව අධිමානයෙන් තොර ව තමා කියන දේ වැටහෙන අනෙකෙකුට පවසයි ද හෙතෙම පරාජිත වූයේ භික්ෂූන් හා සංවාස නැත්තෙක් වෙයි.”

භික්ෂුවක් දෑන දෑන බොරු කීම කෙසේවත් නො කළ යුතු වුව ද පාරාජිකා වන්නේ අධිමානයෙන් තොර ව තමා තුළ නැති ධ්‍යාන/සමාපත්ති/මාර්ග-ඵල ධර්ම තමා තුළ ඇතැයි කියා බොරු කීමෙන් පමණි. මෙහි දී පාරාජිකා විමට ප්‍රමාණවත් වනුයේ අධිමානයෙන් තොර ව කියන බොරුව ය. ‘අධිමානය’ නම් ධ්‍යාන/සමාපත්ති/මාර්ග-ඵල නො ලබා ම එම උසස් ධර්ම තමා ලබා ඇතැයි කියා මුළා වී සිටීම යි. මෙම මුළාව සෝතාපත්තාදී මාර්ගඵලලාභීන්ට කෙසේවත් ඇති නො වේ. එසේ ම පාරාජිකා වූ දුසිල් පුද්ගලයෙකුට ද, ධ්‍යාන/මාර්ග-ඵල ලැබීමේ ආශාවක්, අපේක්ෂාවක් නැති අයෙකුට ද අධිමානය ඇති නො වේ. අධිමානය ඇති වනුයේ සිල්වත් ව සමථ-විදර්ශනා භාවනාවන්හි නියුක්ත පෘථග්ජනයන්ට ම ය. තමා තුළ නැති ධ්‍යාන/සමාධි/සමාපත්ති/මාර්ග-ඵල ආදිය තමා තුළ ඇති බව අධිමානයෙන් තොර ව යමෙකු පවසන්නේ ජනයාගේ පැහැදීම, ආකර්ෂණය තමා වෙතට යොමු කර ගෙන ලාභසත්කාරාදිය ලැබීමේ ලාමක අදහසිනි. එනිසා එබඳු තැනැත්තා මේ ලෝකයෙහි සිටින මහසොරු පස්දෙනාගෙන් එක් අයෙකු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදරා ඇත. තමා තුළ තිබෙන ධ්‍යාන/මාර්ග-ඵල ආදියක් පිළිබඳ ව වුවත් උපසම්පන්න

හික්ෂුවක විසින් පැවසිය යුත්තේ උපසම්පන්න හික්ෂුන්ට පමණි. නො එසේ ව, තමා තුළ සත්‍ය වශයෙන් තිබෙන්නා වූ ධ්‍යාන/මාර්ග-ඵල අනුපසම්පන්නයන්ට පවසන හික්ෂුව පාවිත්තිය ආපත්තියට පත් වේ.

‘මනුෂ්‍යධර්ම’ ලෙසින් අදහස් කෙරෙන්නේ දසකුසලකර්ම යි. එම දසකුසලකර්ම ඉක්මවා යන සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයන්ට වඩා උසස් වූ ධ්‍යානලාභීන්ගේ මෙන් ම ආර්යයන් වහන්සේලාගේ ද අධිගම-ධර්ම ‘උත්තරමනුස්සධම්ම’ නමින් හැඳින්වේ. ඒවා නම්,

- 1) ධ්‍යාන - ප්‍රථම - ද්විතීය - තෘතීය - චතුර්ථ යන ධ්‍යාන (ලෝකික මෙන් ම ලෝකෝත්තර හෙවත් මාර්ග-ඵල සම්ප්‍රයුක්ත සියලු ධ්‍යාන)
- 2) විමෝක්ෂ - සුඤ්ඤත-අනිමිත්ත-අප්පණ්හිත යන ත්‍රිවිධ විමෝක්ෂ
- 3) සමාධි - සුඤ්ඤත-අනිමිත්ත-අප්පණ්හිත යන ත්‍රිවිධ සමාධි
- 4) සමාපත්ති - සුඤ්ඤත-අනිමිත්ත-අප්පණ්හිත යන ත්‍රිවිධ සමාපත්ති (ඵලසමාපත්ති)
- 5) ඥානදර්ශන - පුබ්බේ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤා, දිබ්බවක්ඛුඤ්ඤා සහ ආසවක්ඛයඤ්ඤා යන ත්‍රිවිද්‍යා
- 6) මාහීභාවනා - සතර සතිපට්ඨාන, සතර සම්‍යක්ප්‍රධානචීර්යය, සතර සාද්ධිපාද, පඤ්ච-ඉන්ද්‍රිය, පඤ්ච-බල, සප්ත-බෝධ්‍යාභිග, ආර්ය-අෂ්ටාංගිහිකමාර්ගය යන බෝධිපාක්ෂික ධර්ම, ලෝකෝත්තර සතර මාර්ගයන්ගේ වැඩිම.

- 7) එළ සාක්‍ෂාත් කිරීම - සෝතාපත්ති එළය - සකදගාමී එළය
- අනාගාමී එළය - අර්හත් එළය
සාක්‍ෂාත් කිරීම.
- 8) සිත නිවරණයන්ගෙන් - රාගයෙන් - ද්වේෂයෙන් -
මිදීම මෝහයෙන් සිත නො වැසෙන බව
- 9) ශුන්‍යාගාරයෙහි සිත - ප්‍රථම - ද්විතීය - තෘතීය -
ඇලීම චතුර්ථ යන ධ්‍යානයන්ගෙන්
ශුන්‍යාගාරයෙහි සිත ඇලෙන බව.

මෙම ලෝකික වූත් ලෝකෝත්තර වූත් උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම මෙන් ම නිවාණාවබෝධය ද තමා තුළ නැති ව අධිමානයෙන් ද තොරව බොරුවට තමා තුළ එම ධර්ම ඇතැයි කියා, පැවසූ සැණින් ඇසූ කරුණ වැටහෙන මනුෂ්‍යයෙකුට කීමෙන් ඒ මනුෂ්‍යයා ද ඇසූ සැනින් කී කරුණ වටහා ගෙන පිළිගැනීමෙන් හිඤ්ච පාරාජිකා වේ.

මේ අනුව සිවුවන පාරාජිකා ආපත්තියට පත් වීම සම්බන්ධයෙන් අංග පහක් සම්පූර්ණ විය යුතු ය.

1. ධ්‍යාන ආදි උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම තමා තුළ නැති වීම.
2. ලාමක ආශාවෙන් යුතු ව (එනම්, තමා තුළ නැති ගුණ දක්වා ලාභසත්කාරාදිය ලැබීමේ අදහසින් යුතු ව) අනෙකෙකුට කීම.
3. චක්‍රාකාර ව නොව තමා ගැන ම දක්වමින් සෘජු ව අදහස කීම.(උද්ගරණයක් ලෙස "ඔබගේ විහාරයෙහි වසන හඤ්ච මාර්ගඵලලාභියෙකි "යනුවෙන් ඒ හිඤ්ච විසින් මිනිසෙකුට කීම චක්‍ර ව කීමකි . "මම සකදගාමී එළයට පත් ව සිටිමි" යි කීම සෘජු ව කීමකි. පාරාජිකා වන්නේ

එසේ සෘජු ලෙස තමා තුළ නැති උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම ගැන කීමෙනි.)

4. අසන්නා මිනිසෙකු වීම.

5. අදහස පවසා නිම වීමත් සමඟ ම අසන්නාට එය වැටහීම.

එනිසා හිඤ්චක් සතරවන පාරාජිකාවට පත් වනුයේ මෙම අංග සියල්ල සම්පූර්ණ වීමෙන් පමණි. හිඤ්ච කී දේ අසන්නාට එකෙණෙහිම වැටහුනේ නැති නම්, හිඤ්ච පාරාජිකා නො වන අතර ථූල්ලච්චය ආපත්ති (දේශනාගාමී ආපත්ති අතර ලොකු ම වරද) සිදු වේ. එසේ ම “යම් හිඤ්චක් ඔබ්බාගේ විහාරයෙහි වසයි ද එතුමන් වහන්සේ ප්‍රථමධ්‍යාන ලාභියෙකි, එසේ ම සකෘදාගාමී ය” යනාදි වශයෙන් ‘තමා’ ය යි සෘජු ව නො පවසා වක්‍රාකාර ව පවසන හිඤ්ච ද පාරාජිකා නො වේ. එහෙත් ථූල්ලච්චය ආපත්තියට පත්වේ. ධ්‍යාන/මාර්ග/ඵල ආදිය තමා තුළ ඇතැයි කියා මුළු වී අධිමානයෙන් පවසන හිඤ්චට ආපත්තියක් නැත. එසේ ම ‘උල්ලපන’ අදහසක් නැති හිඤ්චට (එනම්, උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම තමා තුළ නැති හිඤ්චක් උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසක් නැති ව කථා කරණ විට උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම ප්‍රකාශ වුව ද) ආපත්තියක් නැත. එසේ ම උත්මත්තකයාට ද යක්ෂාවේශවුවහුට ද බලවත් වේදනාවකින් පෙළෙන්නහුට ද ඇවැත් නැත. එසේ ම මුලින් ම වරද කළ වග්ගමුද්ගිරිය හිඤ්ඤන්ට ද පාරාජිකා ඇවැත් නැත.

ශීලයෙහි ආනිසංස නුවණින් දක්නා සැදහැති හිඤ්ච බුදුසසුනෙහි හා පැවිද්දෙහි දුර්ලභ බව වටහා ගෙන දිවිහිමියෙන් සිවුවන පාරාජිකාවට පත් නො වීමට අදිටන් කර ගත යුතු ය.

(5) සුවිසි පාරාජිකා

මෙතෙකින් පාරාජිකපාලියෙහි දැක්වෙන හික්කුන්ට අදාළ සතර පාරාජිකා දක්වන ලද්දේ වුව ද පාරාජිකා වූ පුද්ගලයන් ලෙස දැක්විය හැකි සුවිසිදෙනෙකු (24) පිළිබඳ ව සමන්තපාසාදිකා නම් වූ විනයට්ඨකථාවේ 336 පිටුවෙහි සඳහන් වේ.

ඒ මෙසේ යි.

1. මේථුනධම්ම (මෙමථුනසේවන) පාරාජිකාව.
2. අදින්නාදන (සොරකම් කිරීම) පාරාජිකාව.
3. මනුස්සවිග්ගහ (මනුෂ්‍යඝාතන) පාරාජිකාව.
4. උත්තරිමනුස්සධම්ම (තමා තුළ නැති උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම කීමේ) පාරාජිකාව.

*හික්කුන්ට සාධාරණ නො වූ හික්කුණින්ට පමණක් අදාළ පාරාජිකා සතර.

5. උබ්භජානුමණ්ඩලික (හකුඇටින් පහළ දණින් ඉහළ සිරුර ස්පර්ශ කිරීමේ) පාරාජිකාව.
6. වජ්ජපට්ඨිජාදික (වරද සැඟවීමේ) පාරාජිකාව.
7. උක්ඛිත්තානුවත්තික (උක්ඛිත්තානුවර්තක) පාරාජිකාව.
8. අට්ඨවඤ්ඤා (අප්පච්ඡාදක) පාරාජිකාව.

*9-14 පුද්ගලයන්ට ස්වර්ගය වාරිත නැත. මෝක්ඝය වාරිත ය.

9. පණ්ඩක - උපතින් හෝ කෝෂ ඉවත් කිරීමෙන් ලිඛිත විකල වූ පුද්ගලයා.
10. තිරච්ඡානගත - තිරිසන් උපතක් ඇති පුද්ගලයා.
11. උභතෝභාසඤ්ජනක - ස්ත්‍රී පුරුෂ යන ලිඛිත දෙක ම පිහිටි පුද්ගලයා.

12. ථේයාසංවාසක - තමා ම සිවුරු පොරවා ගෙන හොරෙන් මහණ වී හිඤ්ඤාත් අතර සිටින පුද්ගලයා.
13. නිත්‍යපක්කන්තක - අන්‍යාතිර්තක (අන්‍යාගමික) පැවිද්ද ලබාගත් උපසම්පද හිඤ්ඤාව.
14. හිඤ්ඤාසක - හිඤ්ඤාත් දූෂණය කළ පුද්ගලයා.

*** 15-19 පුද්ගලයන්ට ස්වර්ග / මෝක්ෂ දෙක ම වාරිත ය.**

15. මාතුසාරක - මවු මැරූ පුද්ගලයා.
16. පිතුසාරක - පියා මැරූ පුද්ගලයා.
17. අරහන්තසාරක - රහතුන් මැරූ පුද්ගලයා.
18. රුහිරුප්පාදක - දුෂ්ට සිතින් බුදුරජුන්ගේ සිරුරෙහි ලේ සෙලවූ පුද්ගලයා.
19. සඛ්ඝභේදක - සමගි සඛ්ඝයා භේද කළ හිඤ්ඤාව.

20. ගිහි බවට පත් වනු කැමැත්තෙන් ගිහි ඇදුම් ඇඳගත් හිඤ්ඤාය.

*** අනුලොමි පාරාජිකා.**

21. ලම්බි - තමාගේ ම ගුදමාර්ගයෙහි ප්‍රවේශ කළ හැකි තරම් දිගු වූ එල්ලෙන පුරුෂලිඛිගයක් ඇති උපසම්පද හිඤ්ඤාව එසේ කිරීමෙන්.
22. මුදුපිට්ඨික - තමාගේ මුඛින් තම පුරුෂලිඛිගය ගත හැකි වන ලෙස පහසුවෙන් පිට නැමිය හැකි උපසම්පද හිඤ්ඤාව එසේ කිරීමෙන්.
23. පරස්ස අඛිගජාතං මුඛෙන ගණ්භාති - වෙනත් කෙනෙකුගේ පුරුෂලිඛිගය තමාගේ මුඛින් ගන්නා උපසම්පද හිඤ්ඤාව.
24. පරස්ස අඛිගජාතේ අභිනිසීදති - වෙනත් කෙනෙකුගේ පුරුෂලිඛිගය තමාගේ ගුදමාර්ගයට ප්‍රවේශ කිරීම ඉවසන උපසම්පද හිඤ්ඤාව.

මේ උප්පතිය ම පාරාජිකාවට අනුලෝම වන බැවින් 21, 22, 23, 24 අංකවල දැක්වෙන කරුණු සතර 'අනුලෝම පාරාජිකා' නමින් හැඳින්වේ. එබැවින් එම 21, 22, 23, 24 අංකවලින් දැක්වෙන පුද්ගලයන් සතර දෙනා ද පාරාජිකා ආපත්තියට පත් පුද්ගලයන් බව සැලකිය යුතු ය. එනිසා අධිශීලසංඛ්‍යාත උපසම්පදා ශීලය හිමි කර ගත් ලජ්ජි භික්ෂුහු දිවිහිමියෙන් මෙම සුවිසි-පාරාජිකාවන්ට පත් නො වීමට, ඉන් වැළකී සිටීමට අදිටන් කරන්නා!

(6) පාරාජිකා-ආපත්තියට පත්වුවහොත් කුමක් කළ යුතු ද?

තමා පාරාජිකා ආපත්තියට පත් වූ බවට සැකයක් ඇති වුවහොත් ඒ පිළිබඳ ව කැලඹීමට පත් නො වී පළමු ව විනයධර භික්ෂුවක වෙත ගොස් තමා සිදු කළ වරද පිළිබඳ ව අවඩික ව විවෘත ව හෙළි කළ යුතු ය. පාරාජිකා සතර අතරින් ප්‍රථම පාරාජිකාව (මෛට්‍රින-සේවන) සහ සිවුවන පාරාජිකාව (තමා තුළ නැති උත්තරිමනුෂ්‍යධර්ම කීම) විනිශ්චය කිරීම පහසු ය. දෙවන පාරාජිකාව (අදින්නාදන) සහ තෙවන පාරාජිකාව (මනුෂ්‍යසාතන) පාරාජිකාව සියුම් වන අතර ඉතා සුළු කරුණකින් පාරාජිකා වීමත් නො වීමත් සිදු විය හැකි බැවින් එබඳු පාරාජිකාවක් සම්බන්ධයෙන් විනයධර තෙරවරුන් දෙතුන්තමකගෙන් ම විනිශ්චය ලබා ගෙන එම විනිශ්චය පෙළ, අට්ඨකථා, ටීකා හා සමඟ අනුලෝමී වන/නො වන අයුරු ද මනා ව සසඳ බලා ම නිගමනයකට පැමිණිය යුතු ය. එසේ විනයධරයන් වහන්සේලා විසින් කරුණු සලකා බලන විට තමා පරාජිත වී ඇති බව (පාරාජිකා වූ බව) විනයානුකූල ව තහවුරු වේ නම්, නො පමා ව සාමණේර බවට හෝ ගිහි බවට පත් විය යුතු ය. පාරාජිකා වූ භික්ෂුවට තව දුරටත් එසේ සිටීම බොහෝ අකුසල් වැඩීමට හේතු වන අතර එයින් සසුනට ද මහත් වූ අනර්ථයක් සිදු වේ. පාරාජිකා වූ භික්ෂුව, සාමණේර හෝ ගිහි බවට හෝ පත් නො වී දුශ්ශීල ව එසේ ම සිටීමෙන් සමථ-විදර්ශනා භාවනා දියුණුවක් හෝ මඟ-ඵල නිවන්සුව ලැබීමක් හෝ එම ජීවිතය තුළ සිදු නො වේ. ඇතැම් විට මරණින් මතු නිරයට වුව ද යාමට සිදු වේ.

“කුසෝ යථා දුග්ගතිකෝ - භස්මේවානුකන්තති,
සාමඤ්ඤං දුප්පරාමට්ඨං - නිරයායුපකඩ්ඪති.”

(දේවපුත්තසංයුත්තය-92 පිටුව)

“කුසතණ වරදවා ඇල්ලූ විට අත කැපෙන්නේ යම් සේ ද එසේ ම වරදවා කරන ලද මහණකම, ඒ පුද්ගලයා ව නිරයට ඇද දමයි.”

මෙලෙස පාරාජිකා ආපත්තීන්ට පත් ව දුශ්ශීල ව ඊට පිළියම් නො කර සිටීම නිවන දෙසට නොව නිරය දෙසට පහසුවෙන් යා හැකි මගකි. පාරාජිකා ආපත්තීන්ට පත් වී නිහඬ ව සඟවා ගෙන සිටින භික්ෂුව විපත් සලසන්නේ තමාට පමණක් නො වේ. ඔහු තවත් බොහෝ දෙනෙකුත් මුළු මහත් බුදුසසුනත් විනාශ කරයි. ‘එක් අලජ්ජියෙක් තවත් අලජ්ජීන් (පාපයට, වරදට ලජ්ජා නැතියවුන්) සියයක් දහසක් වුව ද ඇති කරන්නේ ය’ යනු ප්‍රසිද්ධ අට්ඨකථා පාඨයකි. ඔහු බුදුසසුනට සිදු කරන අනර්ථය සැකෙවින් මෙසේ ය.

1. පාරාජිකා වූ භික්ෂුවක් උපාධ්‍යාය ව කෙනෙකු පැවිදි කළේ ද සරණසිල් දුන්නේ ද ඔහුට පැවිද්ද නො පිහිටයි.
2. පාරාජිකා වූ භික්ෂුවක් කර්මාචාර්ය ව හෙවත් කර්මවාක්‍ය කියා සාමණේරයෙකු උපසම්පද කළහොත් ඔහුට උපසම්පදාව නො පිහිටයි. (උපසම්පද විනාකර්මයක දී ‘කර්මාචාර්ය’ භික්ෂුහු අවම වශයෙන් සතර පාරාජිකා රැක ගත් භික්ෂුහු විය යුත්තාහ. නැතහොත් කියන කර්මවාක්‍ය සිද්ධියට පත් නො වේ.)
3. පාරාජිකා වූ භික්ෂුව කර්මවාක්‍ය කියා සිදු කරන කිසිදු විනයකර්මයක් සිද්ධියට පත් නො වේ.

4. පාරාජිකා වූ භික්ෂුව ගණපූරණය කොට එනම්, පස්වැනියා කොට සිදු කරන ප්‍රත්‍යන්ත දේශයේ උපසම්පද විනයකර්මය ද පාරාජිකා වූ භික්ෂුව ගණපූරණය කොට එනම්, දසවැනියා කොට සිදු කරන මධ්‍යදේශයේ උපසම්පද විනයකර්මය ද එසේ ම පාරාජිකා වූ භික්ෂුව විසිවැනියා කොට සිදු කරන අඛණ්ඩ විනයකර්මය ද පාරාජිකා වූ භික්ෂුවගේ ගණපූරණයෙන් සිදු කරන සෙසු චතුර්වර්ග ආදි විනයකර්ම ද අඩාල වේ. සිද්ධියට පත් නො වේ.

එනිසා පාරාජිකා වී එය සඟවා ගෙන කටයුතු කිරීම සසුනට මහත් වූ විපතකි. විහාරාධිපතිකම්, වෙනත් තනතුරු ආදිය අත්හැරීමට ලජ්ජා වෙමින් පාරාජිකා වී නිහඬ ව නො සිට අවඩික ව, නිහතමානී ව සාමණේර බවට පත් වීම හෝ ගිහි බවට පත් වීම පාරාජිකා වූවහුට තිබෙන එක ම පිළියම යි; පිළිසරණ යි. එනිසා සියලු උපසම්පන්න භික්ෂූහු තමාගේ දිවි දෙවැනි කොට උතුම් උපසම්පදශීල රැක ගැනීමටත් කිසිදු හේතුවකින් පාරාජිකා නො වී ශීලය රැක ගෙන සුගතියට- නිවනට පත් වීමටත් අදිටන් කර ගනිත්වා!

සාධු! සාධු!! සාධු!!!

ධර්මදූතය ජිනීස යි.

පටිගත කරන ලද ධර්මදේශනා සහ ශ්‍රී සද්ධර්ම සංසදය මගින්
ප්‍රකාශිත දහම්පොත් www.theravada.mahavihara.org,
www.sadaham.net යන වෙබ් අඩවි ඔස්සේ ලබා ගත හැකි ය.

ප්‍රකාශනය

ශ්‍රී සද්ධර්ම සංසදය

'සදහම් සෙවණ'

134/A, ගලගෙදර වත්ත,

වැල්හේන පාර, මාතම්මන,

මිනුවන්ගොඩ.

විමසිම්: 071-4417813

විද්‍යුත් ලිපිනය: vinayalankara_sabha@mahavihara.org

වෙබ් අඩවි: www.theravada.mahavihara.org

www.sadaham.net